

БЮЛЕТЕНЬ

Інституту Розвитку Аграрних Ринків

Випуск №20 (9)
(16 серпня 2010 року)

1. ПРОЕКТИ АКТИВ ЗАКОНОДАВСТВА стор. 2
2. ПОДІЇ, ФАКТИ стор. 20
3. ПОДІЇ IPAR стор. 26
4. КОМЕНТАР ЕКСПЕРТА стор. 27

Бюлетень IPAR розсилається раз на місяць електронною поштою. Якщо ви бажаєте підписатися для отримання Бюлетеню – надсилайте вашу контактну інформацію. Чекаємо на ваші відгуки.

Контакти:

вул. Михайлівська 24 б, офіс 81, 83 , м. Київ, Україна 01001
Тел. : +38 044 3907008, Факс: +38 044 2788414, E-mail: AKhvalinska@amdi.org.ua
www.amdi.org.ua

Директор IPAR, академік УАН - В.С. Андрієвський

Випуск підготувала
Анна Хвалінська, фахівець з питань зв'язків з громадськістю IPAR

1. ПРОЕКТИ АКТІВ ЗАКОНОДАВСТВА

Міністерство аграрної політики

10.08.2010 Повідомлення про оприлюднення проекту розпорядження Кабінету Міністрів України "Про схвалення Концепції Державної цільової економічної програми розвитку молочного скотарства в Україні на період до 2020 року"

Проект розпорядження Кабінету Міністрів України "Про схвалення Концепції Державної цільової економічної програми розвитку молочного скотарства в Україні на період до 2020 року" підготовлений на виконання положень Закону України "Про державні цільові програми" та підпункту 2.1 пункту 2 протоколу № 1 від 28.05.2010 року засідання колегії Міністерства аграрної політики України.

Основною метою Програми є створення умов для стабілізації та нарощування обсягів виробництва молока у державі та буде забезпечено створення конкурентоспроможного молочного скотарства, стимулювання сільськогосподарських товаровиробників до нарощування поголів'я корів, збільшення виробництва молока та яловичини до обсягів, що забезпечують продовольчу безпеку країни, споживання цих продуктів на рівні фізіологічної норми та нарощування експортних можливостей галузі та сприяти розвитку великотоварних підприємств як основних виробників високоякісної тваринницької продукції.

Прийняття розпорядження Кабінету Міністрів України "Про схвалення Концепції Державної цільової економічної програми розвитку молочного скотарства в Україні на період до 2020 року" створить сприятливі умови для розвитку молочного скотарства, зокрема поступового нарощування поголів'я корів, підвищення їх продуктивності, а відтак збільшення виробництва молока та яловичини. Це, в свою чергу, дозволить підвищити ефективність та конкурентоспроможність виробництва продукції молочного скотарства, а також збільшити обсяг її споживання до фізіологічної потреби у розрахунку на одну людину, наростити експорт, сприятиме створенню великотоварного спеціалізованого виробництва та додаткових робочих місць, підвищенню доходів сільського населення та поліпшенню соціальних умов села.

Зазначений проект постанови Кабінету Міністрів України разом з аналізом регуляторного акту знаходиться на офіційному веб-сайті Міністерства аграрної політики України www.minagro.gov.ua.

Пропозиції та зауваження до зазначеної постанови Кабінету Міністрів України можна надсилати протягом місяця з дня оприлюднення на адресу: 01001 м. Київ, вул. Хрещатик, 24.

Департаменту ринків тваринництва з Головною державною племінною інспекцією або на адресу електронної пошти Державного комітету України з питань регуляторної політики 01011 м. Київ, вул. Арсенальна, 9/11 e-mail: mail@dkrp.gov.ua

Внаслідок кризових явищ, які спостерігаються в тваринництві, особливо в молочному скотарстві, починаючи з 1991 року, за останні 19 років поголів'я корів в усіх категоріях господарств скоротилось в 3,1 рази (з 8,4 до 2,7 млн. голів). Внаслідок цього зменшилось виробництво молока на 12,9 млн. тонн (з 24,5 до 11,6 млн. тонн), або в 2,1 рази та реалізація на забій великої рогатої худоби протягом цього періоду зменшилась з 3,2 до 0,7 млн. тонн (у 4,6 рази).

Основною метою Програми є створення умов для стабілізації та нарощування обсягів виробництва молока у державі.

Зважаючи на вищевказане, буде забезпечено створення конкурентоспроможного молочного скотарства, а також буде стимулювання сільськогосподарських товаровиробників до нарощування поголів'я корів, збільшення виробництва молока та

яловичини до обсягів, що забезпечують продовольчу безпеку країни, споживання цих продуктів на рівні фізіологічної норми та нарощування експортних можливостей галузі, а також сприяти розвитку великотоварних підприємств як основних виробників високоякісної тваринницької продукції.

Проект розпорядження Кабінету Міністрів України "Про схвалення Концепції Державної цільової економічної програми розвитку молочного скотарства в Україні на період до 2020 року" підготовлений на виконання положень Закону України "Про державні цільові програми" та підпункту 2.1 пункту 2 протоколу № 1 від 28.05.2010 року засідання колегії Міністерства аграрної політики України.

Прийняття розпорядження Кабінету Міністрів України "Про схвалення Концепції Державної цільової економічної програми розвитку молочного скотарства в Україні на період до 2020 року" створить сприятливі умови для розвитку молочного скотарства, зокрема поступового нарощування поголів'я корів, підвищення їх продуктивності, а відтак збільшення виробництва молока та яловичини. Це, в свою чергу, дозволить підвищити ефективність та конкурентоспроможність виробництва продукції молочного скотарства, а також збільшити обсяг її споживання до фізіологічної потреби у розрахунку на одну людину, наростити експорт, сприятиме створенню великотоварного спеціалізованого виробництва та додаткових робочих місць, підвищенню доходів сільського населення та поліпшенню соціальних умов села.

www.minagro.gov.ua.

10.08.2010 Повідомлення про оприлюднення проекту наказу Міністерства аграрної політики України "Про визнання таким, що втратив чинність, наказ Мінагрополітики України від 08.06.2004 № 215"

Проект наказу розроблено з метою реалізації вимог постанови Кабінету Міністрів України від 24.01.2007 № 42 "Про затвердження Положення про Державний комітет рибного господарства України", якою передбачено, що здійснення державного управління, регулювання та контролю у сфері охорони, використання і відтворення водних живих ресурсів покладено на Державний комітет рибного господарства України.

Метою розроблення проекту є приведення у відповідність нормативно-правового акта до чинного законодавства та забезпечення реалізації функцій держави у сфері охорони, використання та відтворення водних живих ресурсів у внутрішніх водоймах та територіальних водах України.

Розробка наказу Міністерства аграрної політики України "Про визнання таким, що втратив чинність, наказ Мінагрополітики України від 08.06.2004 № 215" відповідає принципам державної регуляторної політики.

Проект наказу Міністерства аграрної політики України "Про визнання таким, що втратив чинність, наказ Мінагрополітики України від 08.06.2004 № 215" та аналіз його регуляторного впливу розміщено в мережі Інтернет на офіційному веб-сайті Міністерства аграрної політики України: www.minagro.gov.ua. (розділ "Регуляторні акти").

Зауваження та пропозиції стосовно проекту та аналізу регуляторного впливу в письмовій та електронній формі можна надсилати протягом місяця з дня оприлюднення проекту наказу за такими адресами:

01001, м. Київ, вул. Хрещатик, 24, Міністерство аграрної політики України, E-mail: xrustia@minaprk.kiev.ua

01011, м. Київ, вул. Арсенальна, 9/11, Державний комітет України з питань регуляторної політики та підприємництва, E-mail: mail@dkrp.gov.ua

На цей час основним нормативним документом, який регламентує проведення робіт з відтворення водних живих ресурсів у внутрішніх водоймах та Азово-Чорноморському басейні, є Інструкція про порядок проведення робіт з відтворення водних живих ресурсів, яка була затверджена наказом Мінагрополітики від 08.06.2004 № 215, зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 13.09.2004 за № 1142/9741.

Однак вищезазначена Інструкція не відповідає сучасному стану проведення відтворювальних робіт, організаційній структурі утвореного центрального органу виконавчої влади з питань рибного господарства та суперечить вимогам чинних нормативно-правових актів.

Постановою Кабінету Міністрів України від 02.11.2006 № 1523 утворено Державний комітет рибного господарства України.

Відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 24.01.2007 № 42 "Про затвердження Положення про Державний комітет рибного господарства України" здійснення державного управління, регулювання та контролю у сфері охорони, використання і відтворення водних живих ресурсів покладено на Державний комітет рибного господарства України.

З метою удосконалення порядку проведення робіт з відтворення водних живих ресурсів у рибогосподарських водних об'єктах України та приведення у відповідність до нормативно-правової бази Державним комітетом рибного господарства України розроблено відповідний проект наказу "Про затвердження Інструкції про порядок проведення робіт з відтворення водних живих ресурсів".

Враховуючи вищевикладене, наказ Міністерства аграрної політики України від 08.06.2004 № 215 "Про затвердження Інструкції про порядок проведення робіт з відтворення водних живих ресурсів", погоджений Міністерством охорони навколишнього природного середовища України та зареєстрований в Міністерстві юстиції України 13.09.2004 за № 1142/9741, необхідно визнати таким, що втратив чинність.

www.minagro.gov.ua.

09.08.2010 Повідомлення про оприлюднення проекту Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України»

З метою отримання зауважень та пропозицій до проекту Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України» Міністерство аграрної політики України оголошує про його публікацію.

Проект Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України» розроблений з метою удосконалення чинного законодавства в частині вимог щодо визначення суб'єктів зберігання зерна та зернових ресурсів, а також врегулювання питання щодо відповідальності за порушення, допущені при декларуванні зерна суб'єктами його зберігання шляхом внесення до деяких законодавчих актів відповідних змін і доповнень.

Крім того, проектом Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України» передбачається удосконалення окремих положень Закону України "Про зерно та ринок зерна в Україні".

Проект Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України» разом з аналізом регуляторного впливу розміщено в мережі Інтернет на офіційному веб-сайті Міністерства аграрної політики України за адресою: www.minagro.gov.ua.

Зауваження та пропозиції стосовно проекту та аналізу регуляторного впливу у письмовій та електронній формі можна надавати протягом місяця з дня опублікування цього оголошення за такими адресами:

Державна інспекція з контролю якості сільськогосподарської продукції та моніторингу її ринку Міністерство аграрної політики України, вул. Хрещатик, 24, м. Київ, 01001, E-mail: tylyza@meta.ua; zhuravelma@meta.ua; тел./факс 422-06-94, 400-93-85, 449-22-39

Проект Закону України "Про внесення змін до деяких законодавчих актів України" підготовлено з метою удосконалення, приведення окремих положень Закону України "Про зерно та ринок зерна в Україні" у відповідність до існуючих суспільних відносин. Зокрема, законопроектом передбачається запровадження ведення реєстрів сертифікатів відповідності послуг із зберігання зерна та продуктів його переробки і сертифікатів якості зерна та продуктів його переробки, визначення та уточнення термінів, які вживаються в даному Законі, уточнення норм Закону щодо обігу складських документів на зерно, удосконалення декларування зерна суб'єктами зберігання зерна.

Крім того, з метою встановлення відповідальності за порушення законодавства при декларуванні зерна суб'єктами зберігання зерна законопроектом передбачено внесення змін до Кодексу України про адміністративні правопорушення, зокрема – доповнення його двома статтями – статтю 1042 "Порушення порядку декларування зерна" та статтю 24419 "Органи державного контролю за якістю сільськогосподарської продукції".

Проект Закону України "Про внесення змін до деяких законодавчих актів України" (далі - законопроект) розроблено за власною ініціативою Мінагрополітики у зв'язку з необхідністю удосконалення, приведення окремих положень Закону України "Про зерно та ринок зерна в Україні" (далі - Закон) у відповідність до Закону України "Про дозвільну систему у сфері господарської діяльності" та існуючих суспільних відносин.

Одним з таких положень Закону є уточнення терміну зерновий склад. Діючим Законом передбачається, що зерновий склад – це юридична особа, що має на праві власності зерносковище. На практиці значна кількість зерносковищ орендується суб'єктами господарювання з метою зберігання власного зерна або надання послуг іншим суб'єктам ринку зерна.

Оскільки хлібобулочні і макаронні вироби не є продуктами переробки зерна, а є продуктами переробки продуктів переробки зерна необхідне уточнення терміну продукти переробки зерна. Крім того, потребує уточнення термін складські документи на зерно.

Існує проблема відсутності єдиних реєстрів сертифікатів відповідності послуг із зберігання зерна та продуктів його переробки і сертифікатів якості зерна та продуктів його переробки. Законопроектом передбачається запровадження ведення відповідних реєстрів, що, в свою чергу забезпечить належний облік, контроль за виданими сертифікатами, прозорість і доступність інформації щодо суб'єктів зберігання зерна, які відповідно до вимог чинного законодавства можуть надавати послуги із зберігання зерна та продуктів його переробки і дозволить запровадити електронний варіант сертифікату якості при перевезеннях зерна та продуктів його переробки в цілому по країні.

Законопроектом передбачається вилучення зерна, яке використовується для насінневих цілей із зерна, що експортується або імпортується за сертифікатами якості зерна та продуктів його переробки. Що дозволить усунути існуючі на даний час непорозуміння при ввезенні на митну територію України насіння зернових культур, призначеного виключно для посівних цілей.

Крім того, існує необхідність законодавчого визначення термінів: складська квитанція на зерно, просте складське свідоцтво на зерно, подвійне складське свідоцтво на зерно, реєстр сертифікатів відповідності послуг із зберігання зерна та продуктів його переробки, реєстр сертифікатів якості зерна та продуктів його переробки.

Недосконалість чинного законодавства в частині вимог щодо визначення суб'єктів зберігання зерна та зернових ресурсів стримує процес декларування наявних обсягів зерна, що зберігається у суб'єктів господарювання. Крім того, окремі зберігачі зерна відмовляються від подання декларацій або свідомо подають їх з неповними і недостовірними даними про наявність зерна на зберіганні. Мають місце і інші порушення при декларуванні зерна суб'єктами його зберігання.

На виконання доручення Кабінету Міністрів України до листа Служби безпеки України щодо необхідності розв'язання існуючих проблем у державному обліку (декларуванні) продовольчих ресурсів зерна шляхом внесення змін до Кодексу України про адміністративні правопорушення та з метою удосконалення чинного законодавства щодо декларування зерна суб'єктами зберігання зерна законопроектом передбачається внести зміни до Кодексу України про адміністративні правопорушення щодо встановлення відповідальності суб'єктів підприємницької діяльності за неподання або несвоечасне подання декларації про обсяг зерна та визначення органу державного контролю за якістю сільськогосподарської продукції.

Розширюються юрисдикційні повноваження посадових осіб органів державного контролю за якістю сільськогосподарської продукції в частині розгляду справ про адміністративні правопорушення та накладення адміністративних стягнень.

www.minagro.gov.ua.

06.08.2010 Повідомлення про оприлюднення проекту розпорядження Кабінету Міністрів України «Про схвалення Концепції розвитку системи страхування сільськогосподарської продукції в Україні»

З метою отримання зауважень та пропозицій до проекту розпорядження Кабінету Міністрів України «Про схвалення Концепції розвитку системи страхування сільськогосподарської продукції в Україні», Міністерство аграрної політики України оголошує про його публікацію.

Зазначений проект розпорядження підготовлено з метою визначення стратегічних напрямків державної політики у сфері страхування сільськогосподарської продукції, що розвивається на ринкових засадах за принципами функціонування системи страхування сільськогосподарської продукції.

Повний пакет документів до проекту розпорядження Кабінету Міністрів України розміщено в мережі Інтернет на офіційному веб-сайті Міністерства аграрної політики України: www.minagro.gov.ua

Зауваження та пропозиції стосовно проекту та аналізу регуляторного впливу у письмовій та електронній формі просимо надавати протягом місяця з дня опублікування цього оголошення за такими адресами: Міністерство аграрної політики України, вул. Хрещатик 24, м. Київ, 01001, E-mail: 4012@minapk.gov.ua

КОНЦЕПЦІЯ

розвитку системи страхування сільськогосподарської продукції в Україні

Визначення проблеми, на розв'язання якої спрямована Концепція

Трансформація економіки України потребує подальшого удосконалення системи регулювання аграрного сектору, який повинен забезпечувати безперервність процесу відтворення продуктивності сільського господарства, стабільність сільськогосподарського виробництва та доходів сільгоспвиробників, а також сприяти забезпеченню продовольчої безпеки держави.

Результати господарської діяльності в аграрному секторі більше ніж в будь-якому іншому секторі економіки залежать від погодних факторів та відповідно наражаються на ризики, що перебувають поза межами впливу на них господарюючих суб'єктів. Притаманні сільськогосподарському виробництву ризики є системними та здатними

викликати значні збитки для великої кількості сільгоспвиробників одночасно, що може призвести до великих втрат та необхідності надання державної допомоги.

Саме тому важливою складовою системи регулювання складними економічними процесами в сільському господарстві є страхування сільськогосподарської продукції, яке забезпечує управління ризиками в аграрному секторі та сприяє створенню підґрунтя для стійкого економічного зростання сільськогосподарського виробництва. Підтримка державою страхування пріоритетних видів сільськогосподарської продукції також дозволяє стимулювати виробництво необхідної продукції.

Впровадження ефективних інноваційних технологій та порівняно сприятливі погодні умови протягом останніх років забезпечили позитивну динаміку розвитку виробництва сільськогосподарської продукції. Запроваджена у 2005-2007 роках державна підтримка страхування сільськогосподарської продукції сприяла збільшенню кількості договорів страхування в аграрному секторі. Співвідношення застрахованої площі до загальної збільшилося з 2% (2005 р.) до 8% (2007 р.). Укладання договорів страхування також покращило доступ до кредитних ресурсів для тих сільгоспвиробників, які мали обмежені можливості з кредитування через відсутність кредитної історії, відсутність ліквідної застави тощо.

Не зважаючи на позитивну динаміку, сучасний стан розвитку страхування сільськогосподарської продукції не відповідає своєму основному завданню – управляти ризиками в аграрному секторі для забезпечення стабільності сільськогосподарського виробництва та сталого розвитку аграрного сектору економіки. В сільському господарстві страхується близько трьох відсотків ризиків, тоді як у більшості розвинутих країн цей показник досягає 70 - 80 відсотків. Через забюрократизовані і витратні процедури процесу адміністрування та розподілу коштів з державного бюджету для здешевлення вартості фактично сплачених сільгоспвиробниками страхових премій у 2005-2007 роках часто не досягали сільгоспвиробників в Україні, які вимушені були включати витрати на страхування у вартість сільськогосподарської продукції. Починаючи з 2009 року, таку державну підтримку для сільгоспвиробників взагалі не передбачено.

Вплив світової кризи та кризові явища в економіці України створили неоднозначну ситуацію на страховому ринку України. На 20,8% зменшився обсяг чистих страхових премій, на 7,0% зменшилися страхові резерви. Багато страхових компаній знаходяться в критичному фінансовому стані та затримують або взагалі не проводять виплати страхового відшкодування.

Значно погіршились показники по страхуванню сільськогосподарських ризиків. На ринку агрострахування в 2009 році залишились близько 15 страхових компаній, проти більше 60 компаній в 2008 році, загальна страхова премія скоротилась до близько 55 млн. грн., значно скоротилась кількість договорів страхування та розмір застрахованих площ. Ряд страхових компаній проводили формальне страхування за демпінговими тарифами та з надвисокими франшизами, що відповідно призвело до різкого зменшення сум страхових виплат сільськогосподарським товаровиробникам, до подальшої дискредитації агрострахування.

Найбільшими проблемами сучасного стану розвитку страхування сільськогосподарської продукції є:

недосконалість законодавства, що регулює діяльність із страхування сільськогосподарської продукції;

концептуально невизначені та не повністю реалізовані завдання держави щодо управління ризиками в аграрному секторі через механізми державної підтримки страхування сільськогосподарської продукції. Законодавче запровадження Фонду аграрних страхових субсидій України не надало позитивних результатів;

низький обсяг пропозиції страхових послуг, які відповідають потребам сільгоспвиробників;

недостатність інформації, необхідної для обчислення та управління ризиками, а також відсутність доступного й ефективного ринку перестраховання ризиків виробництва сільськогосподарської продукції, що обумовлює високі тарифи страхування;

недостатній рівень стандартизації страхових продуктів, наявність яких дозволяє забезпечити додаткові можливості для захисту прав сільгоспвиробників, які мають невисокий рівень обізнаності у страхуванні;

низький рівень поінформованості сільгоспвиробників про страхування сільськогосподарської продукції. Страхування сприймається сільгоспвиробниками як вимушений засіб для отримання банківського кредиту та/або державної дотації, що обумовлює їхній низький попит на страхування;

наявність взаємної недовіри у страховиків, які не мають достатньої інформації для розрахунку ризиків, та у виробників сільськогосподарської продукції, які не мають впевненості в отриманні страхового відшкодування;

висока вірогідність необхідності надання прямої державної допомоги сільгоспвиробникам у випадку настання для них надзвичайних подій.

Визначені проблеми потребують розв'язання консолідованими зусиллями органів державної влади та учасників ринку страхування сільськогосподарської продукції.

Аналіз причин виникнення проблеми

та обґрунтування необхідності її розв'язання програмним методом

Щороку українське сільське господарство потерпає від небезпечних природних явищ та несприятливих погодних умов. Втрати позначаються у зниженні врожайності, недоборі валової продукції сільськогосподарських культур, внаслідок чого аграрії зазнають значних матеріальних збитків. Середньорічні галузеві втрати оцінюються у 3 млрд. грн. (за даними Світового банку, 2003 р.).

Останніми роками погодні катаклізми траплялися доволі часто. Так, у 2003 році аграрії стикнулися зі значним вимерзанням озимої пшениці і утворенням крижаної кірки, у 2006 році їм на заваді стали міцні морози, у 2007 році – посуха, пилові буревії та град, а у 2008 році – повінь. На території України втрати врожайності від несприятливих погодних умов в окремі роки можуть сягати 45-50%, а при поєднанні кількох несприятливих явищ, як це спостерігалось у вже вищезазначеному 2003 році, сягати й значно більших величин. Часом вони перевищують 70%.

Держава, намагаючись мінімізувати їх, змушена регулярно вдаватися до заходів фінансової допомоги. Вони набувають вигляд прямих виплат з резервного фонду Державного бюджету України (мал. 1).

Оцінюючи ефективність використання коштів резервного фонду, необхідно відмітити, що заплановані видатки бюджету на резервний фонд не належать до розряду економічних механізмів. Отже, вони не покликані стимулювати створення доданої вартості, що суперечить самій меті державної підтримки. А вона полягає у наданні можливостей підприємствам з найменшими втратами пережити критичні періоди і наданні фінансових ресурсів для підтримання нормальної життєдіяльності суспільства. Суми видатків резервного фонду рідко перевищують 10-20% зазначених суб'єктами господарювання та суспільством в цілому втрат. Це свідчить про те, що всі виплати лише мінімально покривають понесені збитки, і про те, що держава фактично відмовляється від коштів, які могли забезпечити хоча б частковий приріст економічних показників.

Через прямі виплати держава стримує розвиток страхового ринку, оскільки вони не потребують відповідного документального оформлення, дотримання технології виробництва, не вимагають від виробників відповідних адекватних дій по уникненню або мінімізації ризиків. Водночас прямі виплати дезорганізують фінансовий ринок, бо перешкоджають руху коштів, які в 40 разів перевищують витрати на страхові премії.

Для прикладу - при сплаті страхових премій у розмірі 155 млн. грн. можливий (розрахунковий) обсяг відповідальності страховика складатиме 2,2 млрд. гривень.

Під час реалізації програм несистемної ситуативної допомоги (прямі виплати з резервного фонду) окремі сільськогосподарські виробники, що застрахувалися, опинилися в гіршому становищі порівняно з тими своїми колегами, які не страхуються (мал. 2).

Негативний вплив прямих виплат з Державного бюджету України виражається у:

- викривленні самого Державного бюджету України;
 - відсутності у сільгоспвиробників достатніх стимулів до застосування прогресивних технологій;
 - відсутності у сільгоспвиробників належних стимулів до страхування;
 - зниженні рівня зацікавленості з боку страховиків до аграрного сектору;
- зростанні корупційного потенціалу.

Порахувавши можливий (потенційний) обсяг страхового відшкодування та порівнявши його з фактично отриманою компенсацією, можна зробити висновок, що, наприклад, сільськогосподарські підприємства Хмельницької області, рівень страхування в якій є низьким, застрахувавшись, могли б покрити понад половину одержаних збитків. А підприємства Вінницької області, маючи досить високий рівень участі у програмі страхування за державною підтримкою, з резервного фонду не отримали нічого на компенсацію зазначених збитків (мал. 3).

Масштабність впливу катастрофічних подій на сільськогосподарське виробництво протягом останніх років коливається в межах від 3 до 7 млрд. грн. щорічно. З них в середньому Державний бюджет України компенсує лише 10 %. Це дає можливість стверджувати - існуючі програми надання прямої ситуативної допомоги потребують докорінних змін, спрямованих на активізацію страхового ринку.

Функціонуюча система агрострахування щороку здатна акумулювати в собі близько 3,5 млрд. грн. Це фактично дорівнює видаткам на резервний фонд. Отож, навіть за існуючих умов це означатиме покриття збитків сільгоспвиробників на рівні 60-70%. Відповідно ефект від такого збільшення може і буде мати мультиплікаційний характер: фінансова стійкість підприємств значно збільшиться, а видатки держави зменшуватимуться і перерозподілятимуться у напрямку підтримки невиробничої сфери. Здійснення такої програми дасть можливість мінімізувати втрати, гарантувати відшкодування, для страховиків – це доступ до 2 млрд. гривень. Для держави це, в свою чергу, стабільний ринок сільськогосподарської продукції, податки з обох сторін, працюючий страховий ринок, відповідно у випадку настання катастроф – прозора і економічно обґрунтована процедура компенсації збитків підприємствам, які хоча би мінімально турбуються про свій економічний стан.

Таким чином, система агрострахування значно ефективніше забезпечує відшкодування сільгоспвиробникам, ніж це робить держава своїми прямими виплатами з резервного фонду.

У результаті проведеного аналізу стану розвитку страхування в аграрному секторі виявлена необхідність формування відповідної системи, яка дозволить забезпечити необхідний рівень функціональної взаємодії трьох головних учасників ринку страхування сільськогосподарської продукції – сільгоспвиробників, страховиків та держави і посилить контроль за функціонуванням системи агрострахування з боку держави.

Мета Концепції

Метою цієї Концепції є вибір найбільш оптимального варіанта системи агрострахування на основі аналізу ситуації, що склалася в галузі мінімізації ризиків сільськогосподарського виробництва.

Ця Концепція визначає стратегічні напрями державної політики у сфері страхування сільськогосподарської продукції, що розвивається на ринкових засадах за принципами функціонування системи страхування сільськогосподарської продукції з урахуванням позитивного міжнародного досвіду.

Визначення оптимального варіанта розв'язання проблеми на основі порівняльного аналізу можливих варіантів

Аналіз міжнародної практики агрострахування показує, що даний сегмент страхування розвивається досить швидко й працює ефективно лише при довгостроковій і масштабній підтримці з боку держави. У країнах, де Уряд не приділяє уваги агрострахуванню, його розвиток відбувається повільно й несистемно. Держави, зацікавлені в тому, щоб для відтворення виробництва сільськогосподарської продукції забезпечити страховий захист своїх сільгосптоваровиробників та стабілізацію їхніх доходів у часі, зазвичай підтримують агрострахування. Одним із способів такої підтримки є застосування різних субсидій та інших видів фінансової підтримки агрострахування.

У практиці субсидування використовуються такі види субсидій/програм фінансування, спрямованих на підтримку агрострахування:

§ субсидування страхових премій: зазвичай державою компенсується від 30% до 65% суми платежу, причому більш розповсюдженою практикою є виплата субсидії на покриття частини страхової премії страховикам (на відміну від практики, що застосовувалася в Україні, коли аграрій сплачував страховику 100% премії, а потім отримував відшкодування з держбюджету). Це дозволяє уникнути проблем з відволіканням оборотних ресурсів у виробника, який в іншому разі повинен спочатку внести страхову премію повністю, а потім чекати одержання компенсації її частини від держави у вигляді субсидії;

§ субсидування страхових виплат: зустрічається рідко й зазвичай згодом заміняється субсидуванням премій;

§ компенсація адміністративних витрат страховиків на надання страхових послуг сільгосптоваровиробникам;

§ фінансування розробки страхових продуктів;

§ фінансування освітніх і інформаційних заходів для виробників сільськогосподарської продукції;

§ навчання, сертифікація й оплата послуг експертів по врегулюванню збитків;

§ фінансування прикладних науково-дослідних робіт;

§ субсидування перестраховування шляхом утримання державою частини або всіх ризиків і надання перестраховальної підтримки по механізму стоп-лосс (Stop-Loss).

З іншого боку, деякі країни пішли шляхом суто державного агрострахування, коли держава бере на себе всі ризики щодо агрострахування, створюючи державну страхову компанію та не залучає до спільної роботи приватний страховий сектор.

На перший погляд такий шлях розвитку системи агрострахування сприймається як більш простий, але потребує значних витрат для створення розгалуженої мережі з агрострахування.

Партнерство між приватним і державним сектором дозволяє державі мінімізувати витрати на агрострахування та покращити його якість. При цьому держава, не відволікаючи ресурси на створення розгалуженої мережі відділень, куди мають звертатися аграрії при укладенні договорів страхування і в разі виявлення збитків, а також на утримання великого штату висококваліфікованих андерайтерів, оцінювачів збитків (аварійних комісарів) тощо, забезпечує виконання своїх прямих функцій щодо розвитку системи агрострахування, регулювання діяльності страхових компаній та забезпечення максимального ефективного використання агрострахування як інструменту реалізації аграрної політики.

Прикладами успішного функціонування системи агрострахування на основі партнерства між державою і приватним страховим сектором є система агрострахування США, Іспанії, Австрії та деяких інших країн, де держава залучає до спільної діяльності на ринку агрострахування приватні страхові компанії.

При виборі моделі партнерства між приватним і державним сектором (які успішно діють у США, Іспанії, Австрії), впровадження якої із урахуванням

українських реалій є доцільним в Україні, необхідно ввести добровільне страхування сільськогосподарської продукції і заснувати Державну аграрну страхову компанію (ДАСК), яка виконуватиме функції страховика та адміністратора системи страхування сільськогосподарської продукції з державною підтримкою, використовуючи наявний потенціал приватного страхового сектору для роботи по укладанню договорів страхування та спільного утримання відповідальності. У такому випадку витрати держави будуть значно нижчими, тому що можна буде скоротити витрати на створення необхідної інфраструктури, а роботу в регіонах будуть виконувати страхові компанії, страхові агенти та брокери (страхові посередники), через розгалужену мережу, використовуючи свій персонал.

Адміністратор системи, виконуючи функції державної страхової компанії, координує та контролює всю діяльність з питань страхування сільськогосподарської продукції з державною підтримкою, управляє основними фінансовими ресурсами та гарантує страхові виплати виробникам за зобов'язаннями по страхуванню сільськогосподарської продукції з державною підтримкою і за своїми зобов'язаннями з інших видів добровільного страхування. Така форма співробітництва держави із приватними страховими компаніями дозволить одержати доступ до якісного перестраховування на міжнародних ринках. Основні перестраховики (Swiss Re, Munich Re, SCOR, Hannover Re тощо) добре знають подібні системи субсидованого агрострахування й зможуть запропонувати добрі умови перестраховування, що дозволить залишити значні кошти страхових резервів в Україні.

Не слід також забувати про те, що практика страхування сільськогосподарської продукції приватними компаніями в Україні вже напрацьована, компанії мають розвинену мережу відділень у регіонах, кваліфікований персонал. Недоцільно відмовлятися від використання цього ресурсу. У разі побудови системи на принципах партнерства між державним і приватним сектором витрати держави обмежуватимуться лише компенсацією частини премії (субсидія) та покриттям незначної частини збитків у роки, коли стихійні лиха набувають масштабів катастроф. При цьому кошти на поповнення Фонду гарантування відшкодування катастрофічних збитків в такі роки будуть надаватися з державного бюджету на умовах позички з поверненням їх у визначений строк.

Варто також врахувати такий аспект як те, що інвестори зацікавлені в інвестиціях в експортоорієнтовані сегменти аграрного сектору економіки, але вони потребують певного захисту своїх капіталовкладень, і тут значну позитивну роль може відіграти наявність ефективного страхування. Навіть за існуючої на сьогодні системи страхові компанії при взаємодії з державою в змозі забезпечити цей захист, що значно прискорить процес відновлення (модернізації) сільського господарства в Україні.

Виходячи з викладеного вище, найоптимальнішим для України є варіант активної участі держави у розвитку системи страхування сільськогосподарської продукції при максимальному використанні можливостей приватного сектору, що передбачає:

законодавче створення Державної аграрної страхової компанії та введення страхування сільськогосподарської продукції, визначення взаємодії приватного сектору та держави, запровадження ефективних механізмів фінансової підтримки сільського господарства, що дозволить зменшити навантаження на державний бюджет і зробить таке навантаження прогнозованим та керованим;

надання державою адекватної підтримки, яка б дозволяла зменшити системну проблему дефіциту обігових коштів сільгоспвиробників шляхом надання державної субсидії на якомога більшу частину страхової премії;

створення надійного механізму виконання страхових зобов'язань перед сільгоспвиробниками за укладеними договорами страхування.

Здійснюючи консолідацію зусиль та балансування інтересів сільгоспвиробників і страхового ринку, держава зможе забезпечити створення необхідної інституційної структури та визначить оптимальний розподіл функцій між державним регулюванням

та саморегулюванням, що забезпечить оптимальне перетворення існуючих реалій на ефективно функціонуючу систему з урахуванням найкращого позитивного міжнародного досвіду та українських реалій.

Шляхи і способи розв'язання проблеми, строк виконання Концепції

З метою забезпечення розвитку системи страхування сільськогосподарської продукції передбачається створення державою на законодавчому рівні умов для організації її структури відповідно до цієї Концепції, а саме:

внесення змін до Закону України «Про страхування» щодо встановлення добровільного страхування сільськогосподарської продукції;

законодавче визначення обов'язковості страхування сільськогосподарської продукції та інших об'єктів страхування, у разі, якщо здійснення тих чи інших правовідносин на аграрному ринку передбачає використання бюджетних коштів, валютних резервів держави, гарантій Кабінету Міністрів України, та\або участь у цих правовідносинах сільськогосподарських товаровиробників;

створення Державної аграрної страхової компанії (ДАСК) та забезпечення виконання нею функцій, передбачених цією Концепцією;

законодавче визначення ДАСК уповноваженим страховиком для здійснення страхування сільськогосподарської продукції, що субсидується державою та з інших видів страхування, у разі, якщо здійснення тих чи інших правовідносин на аграрному ринку передбачає використання бюджетних коштів, валютних резервів держави, гарантій Кабінету Міністрів України, та\або участь у цих правовідносинах сільськогосподарських товаровиробників;

внесення змін до законів України щодо створення та діяльності системи страхування сільськогосподарської продукції відповідно до цієї Концепції;

забезпечення щорічного встановлення у відповідних законах України про Державний бюджет України відповідних видатків на державну підтримку страхування сільськогосподарської продукції.

Держава забезпечує формування нормативно-правової бази у сфері регулювання та нагляду за діяльністю учасників системи страхування сільськогосподарської продукції.

Розвиток системи страхування сільськогосподарської продукції зумовлює необхідність забезпечення її достатньою кількістю висококваліфікованих працівників, державною підтримкою щодо створення системи підготовки і сертифікації фахівців, упровадження необхідних регуляторних вимог щодо формування адекватної системи фахової підготовки і сертифікації фахівців ринку страхування сільськогосподарської продукції.

Для підвищення рівня задоволення потреб споживачів фінансових послуг системи страхування сільськогосподарської продукції необхідно забезпечити розробку нових типових страхових продуктів.

Для підвищення рівня обізнаності населення про послуги зі страхування сільськогосподарської продукції необхідно забезпечити прозорість діяльності учасників ринку страхування сільськогосподарської продукції та запровадити програми інформування.

Державна політика у сфері розвитку системи страхування сільськогосподарської продукції проводиться за участю об'єднань страховиків, об'єднань сільгоспвиробників та наукових установ.

Концепція реалізується поетапно.

На першому етапі передбачено створення законодавчих умов та розробка відповідних нормативно-правових актів для функціонування системи страхування сільськогосподарської продукції, а також забезпечення формування необхідних інфраструктурних елементів системи, в першу чергу введення добровільного страхування сільськогосподарської продукції;

створення ДАСК як самостійного державного підприємства, що діє на принципах самофінансування та прибутковості, формування мережі страхових посередників для реалізації страхових продуктів ДАСК.

На другому етапі передбачене поступове запровадження необхідних типових страхових продуктів та проведення їх пілотного використання, а також формування необхідних баз даних щодо страхування сільськогосподарської продукції. Успішне завершення другого етапу забезпечить створення необхідних умов для запровадження ефективної системи страхування сільськогосподарської продукції в Україні.

Строк впровадження – 1 рік з моменту прийняття Закону України «Про особливості здійснення страхування сільськогосподарської продукції з державною фінансовою підтримкою».

Модель організації системи агрострахування в Україні

Відповідно до Закону України «Про особливості здійснення страхування сільськогосподарської продукції з державною фінансовою підтримкою», з метою створення ефективної системи страхування ризиків в аграрному секторі економіки України, яка буде надійно гарантувати ефективність страхового захисту, та враховуючи зобов'язання, які взяла на себе Україна при вступі до СОТ, з метою оптимізації витрат Державного бюджету України, з врахуванням кращого міжнародного досвіду організації агрострахування, в Україні вводиться добровільне страхування сільськогосподарської продукції та створюється Державна аграрна страхова компанія (ДАСК) як самостійне державне підприємство, що діє на принципах самофінансування та прибутковості.

Законодавчо визначається обов'язковість страхування сільськогосподарської продукції та інших об'єктів страхування, у разі, якщо здійснення тих чи інших правовідносин на аграрному ринку передбачає використання бюджетних коштів, валютних резервів держави, гарантій Кабінету Міністрів України, та/або участь у цих правовідносинах сільськогосподарських товаровиробників;

ДАСК законодавчо визначається уповноваженим страховиком для здійснення страхування сільськогосподарської продукції, що субсидується державою та з інших видів страхування, у разі, якщо здійснення тих чи інших правовідносин на аграрному ринку передбачає використання бюджетних коштів, валютних резервів держави, гарантій Кабінету Міністрів України, та/або участь у цих правовідносинах сільськогосподарських товаровиробників;

ДАСК створюється постановою Кабінету Міністрів України, якою також затверджується Статут компанії, призначається голова правління та заступники голови правління страхової компанії.

Державна аграрна страхова компанія самостійно вирішує питання перестрахування відповідальності та утворення резервів, у тому числі Фонду гарантування відшкодування катастрофічних збитків.

ДАСК координує та контролює всю діяльність з питань страхування сільськогосподарської продукції з державною фінансовою підтримкою.

Безпосередню діяльність із укладання договорів страхування аграрних ризиків та врегулювання страхових випадків проводять страхові посередники: приватні страхові компанії, страхові брокери та агенти за стандартними договорами та тарифами, що затверджуються ДАСК, яка також може залучати спеціалізовані андерайтерські та аджастінгові компанії.

Стандартні тарифи розробляються та затверджуються ДАСК в співдружності з науковими закладами системи Міністерства аграрної політики України на основі офіційних даних, які безоплатно надаються Гідрометцентром, Держкомстатом та Міністерством фінансів, Міністерством економіки, Міністерством аграрної політики України.

Державна аграрна страхова компанія відповідно до Закону України «Про особливості здійснення страхування сільськогосподарської продукції з державною

фінансовою підтримкою» та Статуту компанії, затвердженого Кабінетом Міністрів України, розробляє стандартні договори страхування та інші регламентні документи її діяльності. Робота по страхуванню сільськогосподарських ризиків проводиться на принципах партнерства між ДАСК та страховими посередниками (додаток 1).

Очікувані результати виконання Концепції, визначення її ефективності
Реалізація Концепції дасть можливість:

- значно зменшити видатки з резервного фонду на відшкодування збитків аграріїв;
- досягти покриття збитків сільгоспвиробників за рахунок страхування, на рівні 70%;
- забезпечити інтереси учасників системи агрострахування;
- уникнути незаконного використання коштів державних субсидій;
- забезпечити прозору і економічно обґрунтовану процедуру компенсації збитків підприємствам;
- забезпечити функціонування прозорої та надійної системи агрострахування під державним контролем;
- досягти збільшення податків з обох сторін відносин по страхуванню - працюючого страхового ринку та стабільних товаровиробників;
- створити умови для залучення інвестицій у галузь сільського господарства;
- за рахунок використання діючої мережі страховиків та страхових посередників зменшити витрати держави на впровадження агрострахування та його адміністрування;
- забезпечити додатковий контроль за дотриманням технологій при сільськогосподарському виробництві;
- досягти загальноекономічного результату за рахунок стимулювання розвитку системи агрострахування.

Оцінка фінансових, матеріально-технічних, трудових ресурсів,
необхідних для виконання Концепції

Фінансова модель страхування сільськогосподарських ризиків за програмою державної підтримки в Україні

Дана схема організації фінансової моделі страхування сільськогосподарських ризиків за програмою державної підтримки забезпечує надійність та фінансову стійкість в страхуванні завдяки її багатоступеневості і державному контролю та економить значні кошти бюджету, що направлялись на прямі виплати, які покривали збитки сільськогосподарських виробників, що виникали в результаті надзвичайних ситуацій.

Страхова премія за укладеними страховими посередниками від імені ДАСК договорами субсидованого страхування сплачується в установлені строки страховику (ДАСК) в частині, що не субсидується державою, після чого договір страхування набуває чинності.

ДАСК після набрання чинності договору страхування з метою зацікавлення страхової компанії - страхового агента в кінцевому результаті страхування, підвищення якості управління ризиком та запобігання анти- селекції може передати на перестраховування страховику - агенту частку відповідальності за укладеним ним договором страхування.

ДАСК самостійно вирішує питання перестраховування прийнятої на себе відповідальності на зарубіжному та внутрішньому страховому ринку.

ДАСК самостійно отримує з Державного бюджету України кошти, що передбачені в ньому на підтримку здійснення страхування сільськогосподарської продукції. В разі недостатності таких коштів в бюджеті відповідно змінюється пропорція по сплаті страхової премії між страхувальниками та страховиком. В разі надлишку таких коштів, виділених з бюджету, такий надлишок зараховується до Фонду гарантування відшкодування катастрофічних збитків.

З метою участі держави у відшкодуванні катастрофічних збитків сільськогосподарських виробників щорічно з державного та місцевих бюджетів до Фонду гарантування відшкодування катастрофічних збитків направляються кошти державних та обласних бюджетів у розмірі 50 % середньорічної суми виплат на відшкодування збитків сільгоспвиробників від надзвичайних ситуацій за період 5 попередніх років, перед роком набрання чинності Закону України «Про особливості здійснення страхування сільськогосподарської продукції з державною фінансовою підтримкою», за групою сільськогосподарської продукції, що субсидується державою.

Як варіант, може бути прийнято рішення, замість перерахування бюджетних коштів до Фонду гарантування відшкодування катастрофічних збитків, страхування державою збитку по Стоп-Лосс. Таке рішення може сприяти отриманню більш дешевого перестраховання в міжнародних перестрахових компаніях.

Забороняється будь-яке та будь-ким, в тому числі і законодавчим актом, вилучення коштів із сформованого Державною аграрною страховою компанією Фонду гарантування відшкодування катастрофічних збитків.

При настанні страхових випадків ДАСК сплачує страхувальнику страхове відшкодування згідно з умовами договору страхування, що дає страхувальнику гарантію повного та вчасного відшкодування збитку.

Після набрання чинності стандартного договору страхування протягом одного місяця з дня подання Державною аграрною страховою компанією пакета документів держава зобов'язана відшкодувати їй з державного бюджету не менше 50 % нарахованого страхового платежу (премії). Тільки після отримання з бюджету повної суми страхового платежу, який згідно із Законом компенсується за страхувальника державою, договір страхування діє в повній сумі відповідальності за договором страхування.

Після набрання чинності Закону України «Про особливості здійснення страхування сільськогосподарської продукції з державною фінансовою підтримкою» забороняються будь-які прямі відшкодування з державного бюджету збитків сільськогосподарських виробників, що виникли в результаті надзвичайних ситуацій по групі сільськогосподарських культур, за якими страхування субсидується державою.

У разі настання катастрофічних збитків ДАСК за рахунок своїх страхових резервів покриває страхові виплати, нараховані сільськогосподарським виробникам (страхувальникам) згідно з договором страхування, відповідно до взятої за договорами страхування відповідальності, в розмірі, що не перевищує двократної суми загальної річної страхової премії по цьому виду страхування, решту виплати ДАСК проводить сільськогосподарському виробнику з Фонду гарантування відшкодування катастрофічних збитків, який формується в ДАСК.

В разі недостатності коштів в Фонді гарантування відшкодування катастрофічних збитків ДАСК може отримувати в позику на зворотній основі кошти державного бюджету. Для погашення позики та прискореного формування Фонду гарантування відшкодування катастрофічних збитків ДАСК з наступного року може підвищувати страхові тарифи до повного погашення позики та формування Фонду в розрахункових величинах, достатніх для наступних виплат.

Збитки від катастрофічних ризиків сільськогосподарським виробникам, що не уклали договори страхування, по групі сільськогосподарських культур, за якими страхування субсидується державою, є ризиком самого сільськогосподарського виробника та не покривається Фондом гарантування відшкодування катастрофічних збитків або державою.

При розробці фінансової моделі були зроблені такі основні припущення щодо діяльності ДАСК:

1) змодельовані фінансові показники з урахуванням реальних збитків, понесених аграрним сектором України від зимових і весняно-літніх ризиків за період 1998-2008 років, шляхом екстраполяції їх на наступні періоди;

2) загальний обсяг ринку страхування сільськогосподарської продукції складає 65,5 млрд. грн.. (при 100% участі сільгосптоваровиробників у страхуванні – розраховано на основі частки аграрної продукції у ВВП у 2009 році);

3) покриття у часті не менше ніж 50% ринку з перших років існування ДАСК (зростання ринку щорічно по 10% до 90% покриття);

4) кошти Державного бюджету України на фінансування діяльності ДАСК не використовується, фінансування проводиться за рахунок операційної діяльності ДАСК.

Фінансовий план додається (додаток 2).

Інформація стосовно обсягу трудових та матеріально-технічних ресурсів (додаток 3).

Джерела фінансування

Видатки державного бюджету на створення системи агрострахування обмежуються витратами на наповнення статутного фонду ДАСК при її заснуванні в розмірах, передбачених Законом України «Про страхування».

Фінансування діяльності Державної аграрної страхової компанії може здійснюватися за рахунок кількох джерел; а саме:

·страхові премії – для покриття коштів на функціонування програми аграрного страхування буде застосовуватися загальне навантаження, яке включається в розмір премії для врахування витрат на адміністрування. Однак звичайного розміру навантаження на адміністрування може бути недостатнім для управління програмою, якщо система не забезпечить достатньої кількості учасників-страхувальників. На початкових етапах роботи системи може виникнути потреба в інших джерелах фінансування;

·страхові компанії – страхові компанії – учасники системи аграрного страхування можуть платити Державній аграрній страховій компанії за послуги, такі як управління даними, розробка тарифів, навчання, розробка нових страхових продуктів. При великих обсягах розробки страхових продуктів та підтримуючих механізмів страхові компанії виграють, оскільки ця діяльність буде менш фінансово обтяжливою порівняно з тим, коли кожна страхова компанія займатиметься цим самостійно;

·інші доходи – за рахунок управління коштами резервів та надання послуг приватним компаніям в Україні. Експертиза та/або розробка страхових продуктів, що будуть розроблятися в системі аграрного страхування в Україні, можуть використовуватися для надання послуг іншим країнам;

·донори – Україна отримує міжнародну допомогу від різних країн та агенцій для здійснення певних ініціатив, які здебільшого мають соціальну спрямованість. Державна аграрна страхова компанія може отримати фінансування від донорів для розвитку програми аграрного страхування, яке спроможне стати ефективним механізмом, що принесе користь усій системі та стимулюватиме сільськогосподарський сектор і приватне страхування. Спроможність залучати донорські кошти залежатиме від ефективності операційної структури, яка застосовується в Україні для освоєння та використання цих коштів;

·бюджетні кошти – Уряд України щороку закладає у бюджет певні кошти на підтримку аграрного страхування. Кошти Державного бюджету України є цільовими та можуть використовуватись тільки для субсидування страхових премій. Кошти субсидії на страхування забороняється використовувати для покриття операційних витрат ДАСК. Невикористані кошти на субсидування премій зараховуються до Фонду гарантування відшкодування катастрофічних ризиків.

Уряд може мати вигоду, фінансуючи адміністрування системи аграрного страхування, якщо кошти спрямовуються на чітко визначені цілі. Наприклад, це може бути розвиток мережі погодних станцій, отримання супутникових знімків для досліджень та/або страхування певних культур та/або невеликих господарств. Від

такого підходу виграє вся система, адже це дасть можливість започаткувати ініціативи, які в іншому разі мали б фінансуватися приватними страховими компаніями.

Проект розпорядження Кабінету Міністрів України підготовлено на виконання доручення Кабінету Міністрів України від 08.06.2010 № 33831/0/1-10 до пункту 9 протоколу наради у Прем'єр-міністра України Азарова М. Я. від 2 червня 2010 року.

Сучасний стан розвитку страхування сільськогосподарської продукції не відповідає своєму основному завданню – управляти ризиками в аграрному секторі для забезпечення стабільності сільськогосподарського виробництва та сталого розвитку аграрного сектору економіки. В сільському господарстві страхується близько трьох відсотків ризиків, тоді як у більшості розвинутих країн цей показник досягає 70 - 80 відсотків.

Найбільшими проблемами сучасного стану розвитку страхування сільськогосподарської продукції є:

недосконалість законодавства, що регулює діяльність із страхування сільськогосподарської продукції;

концептуально невизначені та не повністю реалізовані завдання держави щодо управління ризиками в аграрному секторі через механізми державної підтримки страхування сільськогосподарської продукції. Законодавче запровадження Фонду аграрних страхових субсидій України не надало позитивних результатів;

низький обсяг пропозиції страхових послуг, які відповідають потребам сільгоспвиробників;

недостатність інформації, необхідної для обчислення та управління ризиками, а також відсутність доступного й ефективного ринку перестраховування ризиків виробництва сільськогосподарської продукції, що обумовлює високі тарифи страхування;

недостатній рівень стандартизації страхових продуктів, наявність яких дозволяє забезпечити додаткові можливості для захисту прав сільгоспвиробників, які мають невисокий рівень обізнаності у страхуванні;

низький рівень поінформованості сільгоспвиробників про страхування сільськогосподарської продукції. Страхування сприймається сільгоспвиробниками як вимушений засіб для отримання банківського кредиту та/або державної дотації, що обумовлює їхній низький попит на страхування;

наявність взаємної недовіри у страховиків, які не мають достатньої інформації для розрахунку ризиків, та у виробників сільськогосподарської продукції, які не мають впевненості в отриманні страхового відшкодування;

висока вірогідність необхідності надання прямої державної допомоги сільгоспвиробникам у випадку настання для них надзвичайних подій.

Враховуючи вищезазначене, виникає необхідність у формуванні відповідної системи, яка дозволить забезпечити необхідний рівень функціональної взаємодії трьох головних учасників ринку страхування сільськогосподарської продукції – сільгоспвиробників, страховиків та держави і посилить контроль за функціонуванням системи агрострахування з боку держави.

www.minagro.gov.ua.

03.08.2010 Повідомлення про оприлюднення проекту наказу Міністерства аграрної політики України "Про затвердження Положення про Єдиний державний реєстр тварин"

З метою отримання зауважень та пропозицій до проекту наказу Міністерства аграрної політики України "Про затвердження Положення про Єдиний державний реєстр тварин" Міністерство аграрної політики України оголошує про його публікацію.

Дата оприлюднення: 21 червня 2010 р.

Стислий зміст проекту наказу:

- визначення категорій та обсягів інформації, яка подається і вноситься в Єдиний державний реєстр тварин;
- визначення порядку, термінів подання та внесення інформації в Єдиний державний реєстр тварин;
- визначення доступу до інформації з Єдиного державного реєстру тварин і порядку користування даними Реєстру тварин.

Повний пакет документів до проекту наказу Міністерства аграрної політики України "Про затвердження Положення про Єдиний державний реєстр тварин" та Аналіз регуляторного впливу проекту наказу розміщено в мережі Інтернет на офіційному веб-сайті Міністерства аграрної політики України: www.minagro.gov.ua

Зауваження та пропозиції стосовно проекту у письмовій та електронній формі просимо надавати протягом місяця за адресами: 1. ДП "Агентство з ідентифікації і реєстрації тварин", вул. Сім'ї Хохлових, 15, Київ, 04119; e-mail: office@agro-id.com.ua

2. Державний комітет України з питань регуляторної політики та підприємництва, вул. Арсенальна, 9/11, Київ, 01011.

Предметом регулювання наказу є:

запровадження обов'язкової ідентифікації і реєстрації тварин, від яких отримують продукцію тваринного походження;

запровадження обов'язкової реєстрації в Єдиному державному реєстрі тварин суб'єктів господарювання, які займаються торгівлею, транспортуванням, проводять забій, утилізацію тварин, здійснюють контроль, надають сервісні послуги у сфері тваринництва та проводять виставки з участю тварин, державних установ ветеринарної медицини, які здійснюють ветеринарно-санітарний контроль та нагляд за виробництвом, переробкою, зберіганням і транспортуванням тваринницької продукції;

Основні цілі і завдання прийняття проекту наказу:

визначення категорій та обсягів інформації, яка подається і вноситься в Єдиний державний реєстр тварин;

визначення порядку, термінів подання та внесення інформації в Єдиний державний реєстр тварин;

визначення доступу до інформації з Єдиного державного реєстру тварин і порядку користування даними Реєстру тварин.

Запобігання виникненню і швидкому розповсюдженню антропозоонозів, виробництву неякісної тваринницької продукції можливе при швидкому і точному простежуванні і виявленні осередку захворювання, визначенні осіб, відповідальних за локалізацію та ліквідацію захворювань. Така швидкість і точність є можливою за умови зосередження в центральній державній автоматизованій базі даних відомостей про ідентифікованих тварин, від яких отримують тваринницьку продукцію, господарства їх походження та перебування, переміщення, власників/утримувачів господарств, місць забою, переробки, утилізації тварин та державних установ ветеринарної медицини, які здійснюють ветеринарно-санітарний контроль та нагляд за виробництвом, переробкою, зберіганням і транспортуванням тваринницької продукції. Прийняття проекту наказу „Про затвердження Положення про Єдиний державний реєстр тварин” буде підґрунтям для створення і функціонування такої бази даних.

www.minagro.gov.ua.

02.08.2010 Повідомлення про оприлюднення до проекту наказу Міністерства аграрної політики України “Про внесення змін до Порядку створення та ведення реєстру суб’єктів господарювання, уповноважених здійснювати перевірку технічного стану тракторів, самохідних шасі, самохідних сільськогосподарських, дорожньо-будівельних і меліоративних машин, сільськогосподарської техніки, інших механізмів під час проведення державного технічного огляду”

З метою отримання зауважень та пропозицій до проекту наказу “Про внесення змін до Порядку створення та ведення реєстру суб’єктів господарювання, уповноважених здійснювати перевірку технічного стану тракторів, самохідних шасі, самохідних сільськогосподарських, дорожньо-будівельних і меліоративних машин, сільськогосподарської техніки, інших механізмів під час проведення державного технічного огляду” Міністерство аграрної політики України оголошує про його публікацію.

Зазначений проект наказу розроблено Міністерством аграрної політики України на виконання Закону України “Про дорожній рух”.

Метою прийняття наказу є визначення механізму виключення суб’єктів господарювання, уповноважених здійснювати перевірку технічного стану тракторів, самохідних шасі, самохідних сільськогосподарських, дорожньо-будівельних і меліоративних машин, сільськогосподарської техніки, інших механізмів під час проведення державного технічного огляду та приведення зазначеного порядку до вимог нормо-проектувальної техніки.

Проект наказу Міністерства аграрної політики України “Про внесення змін до Порядку створення та ведення реєстру суб’єктів господарювання, уповноважених здійснювати перевірку технічного стану тракторів, самохідних шасі, самохідних сільськогосподарських, дорожньо-будівельних і меліоративних машин, сільськогосподарської техніки, інших механізмів під час проведення державного технічного огляду” та відповідний аналіз його регуляторного впливу на господарську діяльність оприлюднені на офіційному веб-сайті Міністерства аграрної політики України.

Зауваження та пропозиції стосовно змісту проекту наказу та аналізу його регуляторного впливу можна надавати у письмовій та електронній формі протягом місяця з дня публікації даного оголошення за адресою: Міністерство аграрної політики України, вул. Хрещатик, 24, м. Київ, 01001, e-mail: rev@minapk.kiev.ua та Державний комітет України з питань регуляторної політики та підприємництва вул. Арсенальна, 9/11, м. Київ, 01011.

Зазначений проект наказу підготовлено з метою визначення механізму виключення суб’єктів господарювання, уповноважених здійснювати перевірку технічного стану тракторів, самохідних шасі, самохідних сільськогосподарських, дорожньо-будівельних і меліоративних машин, сільськогосподарської техніки, інших механізмів під час проведення державного технічного огляду та приведення зазначеного порядку до вимог нормо-проектувальної техніки.

Проект наказу Міністерства аграрної політики України “Про внесення змін до Порядку створення та ведення реєстру суб’єктів господарювання, уповноважених здійснювати перевірку технічного стану тракторів, самохідних шасі, самохідних сільськогосподарських, дорожньо-будівельних і меліоративних машин, сільськогосподарської техніки, інших механізмів під час проведення державного технічного огляду” підготовлено на виконання Закону України “Про дорожній рух”.

www.minagro.gov.ua.

2. ПОДІЇ, ФАКТИ

12.08.2010 Уряд розглядає можливість квотування експорту пшениці і ячменя в обсязі 5 млн. тонн - УЗА

Кабінет Міністрів України обговорює можливість введення квоти на експорт пшениці і ячменя в загальному обсязі 5 млн. тонн. Про це 12 серпня повідомив президент Української зернової асоціації Володимир Клименко.

"Відповідно до останніх обговорень в уряді, розглядалися квоти на експорт пшениці і ячменя в розмірі 5 млн. тонн (на обидва види зерна) без врахування вже вивезеного зерна. Кукурудзу включати у квоти поки не планувалося, оскільки ще рано оцінювати втрати при зборі врожаю. Разом з тим, остаточне рішення ще не прийняте", - сказав він.

Він нагадав, що експортний потенціал зерна в поточному МР становить орієнтовно 15 млн. тонн.

УЗА вважає за доцільне використовувати механізм квотування, застосовуваний в 2006 р., виходячи з рейтингу компаній-експортерів за останні 3 роки по даним Міністерства економіки.

За словами В.Клименка, раніше планувалося введення квот з 20 серпня, однак після консультацій, зокрема з виробниками зерна, на сьогоднішній день як орієнтовна дата розглядається 15 вересня.

Також глава УЗА підкреслив, що квоти уряду можуть змінюватися залежно від ресурсів.

"Якщо ми будемо бачити, що ресурсів більше (для експорту), то уряд буде вносити коректування в розміри квот - збільшувати їх, якщо в цьому буде необхідність, і буде ресурс", - сказав він.

[АПК-Інформ](#)

12.08.2010 Урожай пшениці в Україні в 2010 році складе 17,6 млн. тонн — прогноз

За прогнозами аналітиків ІА «АПК-Інформ», урожай пшениці в Україні в 2010 р. складе 17,6 млн. тонн, що на 3,25 млн. тонн менше, ніж торік. При тому урожайність складе 27,3 ц/га (в 2009 р. - 30,9 ц/га).

На зниження валового збору зернових вплинули погодні умови, скорочення збиральних площ і зниження врожайності пшениці.

По оцінках аналітиків агентства, перехідні залишки пшениці склали 1,87 млн. тонн.

У сумі із прогнозованими перехідними запасами загальна пропозиція пшениці в 2010/11 МР може скласти 19,8 млн. тонн проти торішніх 23,6 млн. тонн.

[АПК-Інформ](#)

12.08.2010 Держмитслужба України виявила махінації з експортом зерна врожаю 2010 р. на суму більше \$7 млн.

"На виконання доручень Президента, які стосувалися попередження незаконного нарахування ПДВ шляхом подання в податковій інспекції митних декларацій на так званий псевдоекспорт, ДМСУ разом з податковою службою та СБУ здійснено комплекс заходів, і вже сьогодні податкова служба має підстави для неповернення ПДВ на кілька мільярдів гривень у зв'язку з збудженням кримінальних справ", – проінформував голова Державної митної служби України І. Калетник під час зустрічі із Президентом України В. Януковичем.

Як приклад І. Калетник привів виявлені вже цього року махінації з експортом зерна врожаю 2010 р. на суму більше \$7 млн.

[Інформаційна компанія "ПроАгро"](#)

12.08.2010 Мінфін України планує налагодити відшкодування ПДВ в автоматичному режимі з 1 січня 2011 р.

Міністерство фінансів України планує налагодити відшкодування податку на додану вартість (ПДВ) в автоматичному режимі з 1 січня 2011 р., ґрунтуючись на збільшенні дохідної частини державного бюджету. Про це повідомив заступник міністра фінансів Т. Єфименко на прес-конференції 11 серпня 2010 р.

"Ми повинні прийти до 1 січня до автоматичного, прозорого відшкодування ПДВ", - сказала вона.

На думку Т. Єфименко, для цього необхідний відповідний ресурс у державному бюджеті.

"З березня, коли почав працювати нинішній уряд, скорочується різниця між тим, що необхідно отримати в бюджет, і в такий спосіб забезпечити відшкодування ПДВ", - відзначила заступник міністра фінансів.

"Ми покладаємо дуже великі надії на серпень і наступні місяці як ресурсні. Крім того, динаміка економіки України успішно йде до фази росту, і тут також вважаємо: сам факт того, що ділова активність росте, є прогнози на те, що дохідна частина буде забезпечена в повному обсязі, і до кінця року Україна перейде на автоматичне відшкодування ПДВ", - пояснила Т.Єфименко, посилаючись на те, що із серпня починають працювати основні норми по підвищенню акцизів, передбачені відповідним законом під №2275.

Раніше віце-прем'єр-міністр С. Тігіпко висловив думку, що вже з вересня поточного року Україна повинна вийти на автоматичне відшкодування ПДВ для прозорих компаній.

[Інтерфакс-Україна](#)

11.08.2010 Уряд України може ввести квоти на експорт зернових

На засіданні Української зернової асоціації (УЗА) 9 серпня 2010 р. найбільші зерноторгові компанії країни вирішили запропонувати уряду ввести повну заборону на експорт пшениці з України. Президент УЗА В. Клименко повідомив, що така заборона дозволить зупинити різкий ріст цін на пшеницю (за останні два місяці - на 300-400 грн./т) і уникнути підвищення цін на хліб, підкресливши, що експортери будуть виконувати рішення уряду. Зернотрейдери зацікавлені у введенні тимчасової заборони, тому що це дозволить їм розраховувати на автоматичну ліквідацію контрактів з контрагентами у зв'язку з форс-мажорними обставинами. Багато учасників ринку в червні уклали контракти по занадто низьких цінах і тепер не можуть виконати свої зобов'язання.

Як стало відомо, Мінагрополітики не підтримало ідею УЗА. "На зустрічі із мною представники зернової асоціації виступили з ініціативою заборони на експорт пшениці. Я вважаю таку міру неефективною й запропонував їм розглянути варіант квотування експорту", - розповів міністр агрополітики М. Присяжнюк. За його словами, сторони прийшли до згоди й сьогодні питання введення квот на експорт всіх видів зернових буде розглянутий у КМУ. Квотування дозволить Україні зберегти присутність на світовому ринку зерна, допоможе уникнути "надуманого" ажіотажу й подорожчання хліба, уточнив пан Присяжнюк: "За допомогою постанов уряд зможе гнучко збільшувати або зменшувати розмір квот, скасовувати їх залежно від ситуації". Через несприятливі погодні умови Мінагрополітики знизило прогноз урожаю зернових у нинішньому році з 42 млн. т до 40-40,8 млн. т.

Заступник міністра економіки В. Пятницький заявив, що введення квот на експорт, можливо, повинно бути погоджене із СОТ. "Потенційно існує можливість введення тих або інших обмежувальних мір, пов'язаних з надзвичайними ситуаціями, наприклад з загрозою національної продовольчої безпеки", - відзначив він. В. Пятницький не виключає, що рішення КМУ і не вимагатиме додаткових погоджень із

COT і йому буде досить тільки повідомити організацію про їхнє введення. "Коли ми вводили 13% надбавку на імпорт окремих товарів, з боку COT були серйозні заперечення. Однак нам вдалося домогтися дії надбавки на якийсь час",- сказав В. Пятницький.

Проти введення повної заборони експорту пшениці заперечує Всесвітній банк (ВБ), заявила вчора Reuters керуючий директор ВБ Нгозі Оконджо-Івеала. До того ж це суперечить положенням Конвенції про торгівлю зерном, до якої Україна приєдналася з 8 серпня п.р., говорять учасники ринку.

Думки зернотрейдерів відносно введення квот учора розділилися. У неофіційних бесідах учасники ринку вчора повідомили, що більшість компаній виступають проти квотування. "В Україні не налагоджений механізм розподілу квот, до того ж це обмежує конкуренцію серед зернотрейдерів - на ринок виходить не торговець з товаром, а торговець із квотою", - заявив менеджер однієї з найбільших зернотрейдерських компаній.

Незважаючи на це, на нараді в міністра агрополітики було ухвалено рішення, що в нинішній ситуації введення квот - "єдино правильне рішення", розповів гендиректор компанії "Волари" Ю. Гордейчук. За його словами, зернотрейдери звернулися в Мінагрополітики із проханням встановити квоту в розмірі 5 млн. т всіх видів зернових до кінця маркетингового року. Ще на минулому тижні в міністерстві заявляли, що із країни можна буде вивезти 15 млн. т зерна.

Рішення уряду про введення квот на експорт зернових нанесе серйозний матеріальний збиток зернотрейдерським компаніям. "На відміну від заборони, режим квотування не розцінюється як форс-мажор. Міжнародні арбітри вимагають у суперечках або виконання контракту в повному обсязі, або сплати штрафних санкцій", - повідомив керуючий партнер Astarov Lawyers А. Астапов. За його словами, після введення в Україні режиму квотування експорту (у жовтні 2006 р.; скасований у квітні 2008-го) переважна більшість спорів по питанню невиконання контрактів в GAFTA були програні: "Навіть якщо гранична квота на культуру була встановлена на рівні 3 тис. т, а контракт на її поставку - 50 тис. т, міжнародні арбітри виносили рішення про застосування штрафних санкцій до компаній, що не виконали угоди".

Ринок відреагує на введення експортних квот зниженням цін на зернові, думають учасники ринку. Яким воно буде, стане ясно після того, як будуть названі обсяги квот, установлені урядом, говорить Ю. Гордейчук: "По досвіду минулих років можна сказати, що протягом перших же тижнів ціни на внутрішньому ринку "відкотяться" назад у середньому на 10-15%".

Коммерсант-Україна

10.08.2010 В. Янукович доручив генеральному прокурору реагувати на всі порушення законодавства суб'єктами зернового агоринка

Президент України В. Янукович доручив генеральному прокуророві А. Медведько реагувати на всі порушення законодавства суб'єктами зернового агоринка. Про це мова йшла в ході зустрічі глави держави з генпрокурором 9 серпня 2010 р. у Києві.

Відповідно до повідомлення, В. Янукович звернув увагу генпрокурора на необхідність реагування на політику штучного зниження ціни, що сьогодні намагаються проводити зернотрейдери.

"Ми зараз хочемо створити всі умови, щоб сільгоспвиробники повернули свої кошти, які вклали в цей урожай", - підкреслив президент.

За його словами, зернотрейдери фактично змушують сільгоспвиробників дешево продавати зерно. "Тому я просив би, щоб у цих питаннях законодавство дотримувалося, і зернотрейдери не обкрадали сільгоспвиробників, селян", - підкреслив В. Янукович, говорячи про доцільність перевірки виконання суб'єктами зернового агоринку чинного законодавства.

Президент також відзначив важливість недопущення випадків експорту зернотрейдерами зерна невідповідного класу для відшкодування завищених сум ПДВ. "Це пряме обкрадання бюджету, і це питання також повинно зараз бути в сфері роботи Генеральної прокуратури", - підкреслив він.

В. Янукович також висловився за необхідність проведення Генпрокуратурою координаційної наради з усіма регіонами й при участі інших правоохоронних органів з метою встановлення контролю в цьому питанні.

Інтерфакс-Україна

09.08.2010 Заборона на експорт зерна із РФ позитивно позначиться на українських с/г виробниках – експерт

Заборона на експорт зерна із РФ буде сприяти подальшому росту цін, що позитивно позначиться на українських виробниках. Таку думку висловив економіст інвестиційної компанії Astrum Investment Management А. Блінов.

Він додав, що скорочення російського експорту буде означати менші прості вантажів в українських портах, що також буде вигідно українським експортерам зерна.

У той же час, експерт вважає, що заборона на експорт російського зерна негативне для "Укрзалізниці" і для українських морських портів, оскільки більша його частина проходила саме через українську транспортну інфраструктуру.

А.Блінов також відзначив наявність значного ризику того, що український уряд вживе подібних заходів, беручи до уваги історичний досвід: в 2003 р. уряд В. Януковича зазнав твердої критики за "зернову кризу", після чого українська влада неодноразово обмежувала експорт зерна із країни. Втім, за словами експерта, сьогодні можливості України для таких рішень обмежуються членством у Світовій організації торгівлі, що забороняє введення додаткових обмежень на експорт. "Якщо Україна введе такі обмеження, вона ризикує не тільки одержати позови в рамках СОТ, але й зштовхнутися із проблемами в області продовження кредитування з боку МВФ і інших міжнародних фінансових організацій", - сказав він.

РБК-Україна

06.08.2010 Державна митна служба України практично розблокувала оформлення й відвантаження зернових вантажів у портах

Державна митна служба України практично розблокувала оформлення й відвантаження зернових вантажів у портах, припинені в другій декаді липня 2010 р. Про це 6 серпня 2010 р. повідомив президент Української аграрної конфедерації (УАК), голова ради підприємців при Кабінеті Міністрів Л. Козаченко.

"Зерно в портах практично розблоковано. Ще близько 15% залишилося", - сказав він. За словами глави УАК, через дії Держмитслужби збитки трейдерів склали близько \$1 млн.

Л. Козаченко переконаний, що дії митної служби не були погоджені ні з урядом, ні з керівництвом держави. По його даним, у портах було затримано 0,5 млн. т зерна, у тому числі близько 250 тис. т на судах і така ж кількість у залізничних вагонах.

Президент УАК виразив впевненість, що всі зернові вантажі будуть розблоковані.

Як повідомлялося, днями УАК заявила, що Держмитслужба фактично призупинила митне оформлення й відвантаження судів із зерном з портів України, мотивуючи свої дії необхідністю проведення контрольних заходів щодо боротьби з контрабандою. За інформацією УАК, Держмитслужба спочатку призупинила митне оформлення й відвантаження судів із зерном з 23 по 27 липня 2010 р., а 29 липня ц.р. поновила свої дії.

Згідно даних Аграрного союзу, 29 липня 2010 р. "Укрзалізниця" припинила відправлення в порти вагонів з рядом культур. Через деякий час фуражне зерно й олійні культури були відпущені, а пшениця все ще простоювала у вагонах.

Інтерфакс-Україна

06.08.2010 В II кварталі 2010 р. збиток НАК "Украгролізинг" збільшився на 70%

Відкрите акціонерне товариство "Національна акціонерна компанія "Украгролізинг" збільшило збиток в II кварталі 2010 р. на 70% у порівнянні з аналогічним періодом 2009 р. Про це компанія повідомила в системі розкриття інформації Держкомісії по цінних паперах і фондовому ринку (ДКЦПФР).

Так, за II квартал 2010 р. збиток НАК "Украгролізинг" виріс на 70%, з 7,5 млн. грн. до 25,2 млн. грн. Чистий дохід незначно знизився - з 15,8 до 15,5 млн. грн.

Нагадаємо, в I кварталі 2010 р. НАК збільшила збиток більш ніж в 4 рази, з 1,7 млн. грн. до 5,5 млн. грн. Чистий дохід незначно знизився - з 7,8 до 7,6 млн. грн. В 2009 р. НАК одержала чистий дохід у розмірі 37,2 млн. грн. у порівнянні з 41,3 млн. грн., прибуток склала 129 тис. грн. проти 147 тис. грн. в 2008 р.

НАК "Украгролізинг" була створена урядом для забезпечення аграріїв сільгосптехнікою по лізингових схемах.

BIZ.liga.net

05.08.2010 В 2009 р. частка доходів домогосподарств від особистого підсобного господарства склала 4,6% сукупних ресурсів – Держкомстат України

За інформацією Держкомстату України, в 2009 р. частка грошових доходів у структурі сукупних ресурсів домогосподарств збільшилася в порівнянні з 2008 р. на 0,6% і склала 88,5%.

При цьому частка оплати праці зменшилася на 1,5% (до 47,9%), доходів від підприємницької діяльності й самозайнятості - на 0,2%, від продажу сільськогосподарської продукції - на 0,4%.

Пенсії, стипендії й соціальна допомога (включаючи пільги й субсидії) склали більше чверті сукупних ресурсів домогосподарства.

Частка доходів від особистого підсобного господарства й від самозаготівель домогосподарств збільшилися на 0,6% і склала 4,6% сукупних ресурсів.

[Інформаційна компанія "ПроАгро"](#)

04.08.2010 На 1 липня 2010 р. власники земельних паїв здали в оренду 17 млн. га – Держкомзем України

З повідомлення прес-служби Держкомзему, на 1 липня 2010 р. власники земельних ділянок (паїв) України уклали 4 584,4 тис. договорів оренди земельних паїв.

Варто відзначити, що із селянами-пенсіонерами укладене 2 408,4 тис. договорів (52,5%).

По терміну дії: 404,4 тис. договорів (8,8%) укладені на 1-3 роки; 2 163,2 тис. договорів (47,2%) - на 4-5 років; 1 503,2 тис. (32,8%) - на 6-10 років і 513,5 тис. договорів (11,2%) - на строк більше 10 років.

Переважна більшість договорів оренди укладено на строк до 5 років.

З відсотком орендної плати до 1,5 укладено 343,1 тис. договорів оренди (7,5%); з відсотком від 1,5 до 3 - 2 403,7 тис. (52,4%); з відсотком 3 і більше - 1 837,6 тис. договорів (40,1%).

Площа земель, переданих в оренду власниками земельних паїв, становить 17 млн. га (62%) від площі розпайованих земель. Середній розмір орендної плати в рік становить 292,5 грн. за 1 гектар.

Загальна сума виплат за оренду земельних паїв на 2010 р. становить 5 млрд. грн., у тому числі селянам-пенсіонерам - 2 200 млн. грн. (44,3%). Серед форм орендної плати переважає натуральна форма - 70,5%. Це є негативним чинником, оскільки при

розрахунках із селянами ціни на сільгосппродукцію встановлюють самі керівники сільськогосподарських підприємств, і ці ціни, як свідчать перевірки, вище ринкових.

За станом на 1 липня 2010 р. фактично виплачено 179,3 млн. грн. (3,6%).

Інформаційна компанія "ПроАгро"

3. ПОДІЇ ІРАР

- ✓ 3 серпня 2010 року. експерт ІРАР Н.В.Сеперович прийняла участь у нараді під головуванням Віце-прем'єр-міністра Слаути В.А. з обговорення пропозицій до проекту Податкового Кодексу, проекту Державного бюджету на 2011 рік в частині АПК.
- ✓ 4 серпня 2010 року. експерт ІРАР Н.В.Сеперович прийняла участь у круглому столі, організованому Союзом сільськогосподарських підприємств України, з обговорення проекту Закону України «Про єдиний (сільськогосподарський) податок», підготовленого МінАП за участю громадських організацій та науки.
- ✓ 5 серпня 2010 року. експерт ІРАР Н.В.Сеперович прийняла участь у нараді МінАП під керівництвом директора департаменту фінансів Ахіджанова Б.Р. з обговорення проекту Податкового кодексу України та механізмів державної підтримки молочної галузі.
- ✓ Експертом ІРАР Н.Сеперович підготовлено і передано в офіс Віце-прем'єр-міністра України з економічних питань заходи щодо державної підтримки виробництва аграрного сектору («пакет державної підтримки виробництва»).
- ✓ Експертом ІРАР, доктором економічних наук Т.О.Осташко продовжено співпрацю з Міністерством аграрної політики щодо дослідження світового досвіду врегулювання торговельних суперечок СОТ, пов'язаних із застосуванням захисних заходів.
- ✓ Експертами ІРАР Т.О.Осташко і О.О. Протченко підготовлено аналітичний матеріал: «Аналіз звернень країн-членів СОТ до Органу з розгляду торговельних суперечок СОТ про захист торгівлі сільськогосподарськими товарами».

4. КОМЕНТАР ЕКСПЕРТА

АГРАРНА БІРЖА: БАНАЛЬНИЙ СПОСІБ ЗАРОБИТИ НА РІВНОМУ МІСЦІ

Уряд вирішив надати Аграрній біржі монопольне право реєстрації зовнішньоекономічних зернових контрактів. Це викликало негативну реакцію біржових фахівців, які вважають, що Уряд намагається монополізувати біржовий ринок. Наприкінці минулого тижня Союз аграрних бірж України направив лист прем'єр-міністрові [Миколі Азарову](#), в Мінекономіки, Антимонопольний комітет.

Наводимо деякі думки експертів на цю тему.

«Правительство Украины пытается монополизировать биржевой рынок. Об этом заявил член президиума Аграрной палаты Украины, глава комитета по международному сотрудничеству Игорь Котов. По его словам, речь идет о наделении Аграрной биржи преференциями в сфере регистрации контрактов на экспорт сельхозпродукции.

Министерство аграрной политики обнародовало для обсуждения законопроект "О внесении изменений в закон Украины "О государственной поддержке сельского хозяйства Украины". Документ предусматривает, что Аграрная биржа уполномочена заключать и регистрировать внешнеэкономические контракты на экспорт сельхозпродукции и может предоставлять это право другим товарным биржам». (<http://www.epravda.com.ua/press/2010/08/2/243616/>).

"Аграрний фонд не працює, і в Аграрній біржі немає роботи, грошей немає, от вони й шукають способів заробити", - так оцінив ініціативу уряду генеральний директор Союзу аграрних бірж України Борис Беренштейн. На його думку, спроби влади зігнати всіх зернотрейдерів на одну біржу суперечать антимонопольному законодавству.

(<http://webcache.googleusercontent.com/search?q=cache:Qy106AOgirIJ:ua.korrespondent.net/business/1090679+%22%D0%94%D0%B5%D0%BB%D0%BE%22+%D0%91%D0%B5%D1%80%D0%B5%D0%BD%D1%88%D1%82%D0%B5%D0%B9%D0%BD&cd=10&hl=uk&ct=clnk&gl=ua>).